

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правничої лінгвістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС
полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

2021 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА НАУКОВА МОВА

Статус дисципліни: обов'язкова
Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти: доктор філософії
Галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Освітня програма: Психологія
Форми здобуття вищої освіти: денна та заочна
Мова навчання: українська
Навчальний рік розроблення: 2021
Форма підсумкового контролю: іспит

Київ – 2021 рік

Розробники:

Наталія СТРАТУЛАТ, професор кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент;

Галина ПРОЦЕНКО, старший викладач кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри правничої лінгвістики протокол від 18 березня 2021 року № 15

Завідувач кафедри
правничої лінгвістики

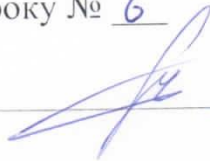

Ігор РОМАНОВ

Схвалено науково-методичною радою НАВС

Протокол від 22 березня 2021 року № 6

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20 __/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).

протокол засідання кафедри
від __. __. 2021 № __

протокол науково-методичної ради
від __. __. 2021 № __

Завідувач кафедри Ігор РОМАНОВ

Голова НМР Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри
від __. __. 2021 № __

протокол науково-методичної ради
від __. __. 2021 № __

Завідувач кафедри Ігор РОМАНОВ

Голова НМР Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри
від __. __. 2021 № __

протокол науково-методичної ради
від __. __. 2021 № __

Завідувач кафедри Ігор РОМАНОВ

Голова НМР Станіслав ГУСАРЄВ

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Українська наукова мова» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Українська наукова мова» є нормативний, комунікативний, етичний аспекти наукової мови.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Українська наукова мова» є поглиблення та розширення мовних і мовленнєвих знань, умінь та навичок, які є необхідними для подальшого застосування в науковій роботі психологічного напрямку, а також удосконалення мовнокомунікативних компетентностей здобувача наукового ступеня доктора філософії.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Українська наукова мова» є підвищення рівня володіння сучасною українською науковою мовою; формування цілісного наукового погляду на мову; розвиток вмінь і навичок аналітичного опрацювання різних джерел наукової інформації, правильного використання мовних засобів залежно від сфери й мети наукового спілкування, створення якісних наукових текстів; удосконалення загальної наукової ерудиції здобувачів, їх мовної та мовленнєвої культури тощо.

Пререквізити: «Українська мова за професійним спрямуванням», «Культура професійного мовлення», «Риторика», «Етика професійного спілкування»

Постреквізити: «Актуальні проблеми педагогіки та психології в закладах вищої освіти», «Сучасні теоретичні концепції та методологічні підходи в психології», «Сучасний стан та перспективи розвитку психології в Україні».

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми:

За результатами опанування навчальної дисципліни «Українська наукова мова» здобувачі набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності

Інтегральна: здатність до вирішення комплексних проблем в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та отримання нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальних:

ЗК4. Здатність до оволодіння навичками стилістичного грамотного наукового мовлення; застосування знань з іноземної мови для забезпечення ефективної професійної комунікації, підготовки апікаційних форм іноземною мовою; застосування іноземної мови в самоосвітній діяльності.

Спеціальних (фахових):

ФК5. Здатність до ефективного застосування методів викладання психологічних дисциплін у вищій школі; володіння культурою усного та писемного мовлення; здатність організувати самостійну роботу здобувачів вищої освіти першого та другого рівнів;

ФК10. Здатність самостійно аналізувати аналізувати проєкти правових документів, визначати правові передумови опрацювання психологічних проблем і практичних ситуацій. Здатність брати участь у міждисциплінарних практичних правових заходах, у фахових дискусіях із психологічних проблем окремих галузей права, законотворчості, правозастосування.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Уміти полілогічно взаємодіяти зі світовою науковою спільнотою та громадськістю з проблематики дослідження; володіти навичками ефективного управління та засобами соціально-психологічного впливу в системі професійної взаємодії; застосовувати знання іноземної мови для забезпечення ефективної професійної комунікації.

Результатом вивчення цієї дисципліни є отримання здобувачами загальних мовних знань про :

- предмет, об'єкт, мету та значення курсу;
- зв'язок цієї дисципліни з іншими науковими галузями знань;

- мову як систему знаків та правил їх поєднання;
- функції наукової мови;
- мову як суспільне явище, її суспільні функції;
- характерні ознаки української наукової мови;
- різновиди мовних норм літературної мови, доречність їх використання в усному та писемному науковому мовленні;
- критерії культури наукового мовлення, дотримання яких сприяє побудові зрозумілого та логічного мовлення;
- мовний етикет наукового спілкування;
- різновиди наукових лексикографічних джерел тощо;

знань про особливості наукової мови:

- загальні відомості про сутність та функції наукової мови психологічного напрямку, її різновиди;
- наукове термінознавство, види наукових термінів,
- термінознавство, види психологічних термінів,
- науковий текст, його види;
- наукові лексикографічні джерела;
- лексикографічні джерела юридичного, психологічного та філософського спрямування;
- структурні особливості наукових текстів;
- особливості функціонування мовних норм в наукових текстах;
- особливості перекладу наукової літератури;
- специфіку наукової літератури тощо.

У процесі вивчення цієї дисципліни вдосконалюються **вміння та навички** здобувачів щодо:

- культури наукового мовлення, дотримання норм вимови та наголошування в усному науковому мовленні;
- вживання граматичних норм як в усному, так і писемному науковому мовленні;
- поглиблення знань щодо інтерпретації, оцінки наукових творів;
- вироблення навичок формулювання проблеми, визначення актуальності наукового дослідження, його теоретичного і практичного зна-

чення, входження конкретного дослідження у відповідну наукову проблему;

- аргументовано, спираючись на словники і мовленнєві зразки, оцінювати наукове мовлення в різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови;

- застосування орфографічних, пунктуаційних норм у писемному мовленні;

- використання наукової лексики в усному та писемному мовленні;

- вживання наукової термінології;

- вибору доречного терміна з ряду синонімічних;

- розрізнення паронімів, синонімів, омонімів, багатозначних термінів в наукових текстах;

- використання усталених мовних зворотів у наукових текстах; використання правил мовного етикету у науковому спілкуванні;

- роботи з лексикографічними джерелами, передусім психологічного спрямування;

- укладання текстів за результатами наукових досліджень, правильного їх оформлення;

- правильного вживання мовних засобів відповідно до поставленого завдання тощо.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Спеціальність 053 «Психологія» (назва і код спеціальності)	Нормативна	
Кількість розділів – 1		Рік підготовки	
		1-й	1-й

		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
	Ступінь вищої освіти <u>доктор філософії</u>	12	4 год.
		Семінарські	
		6	
		Практичні	
		12	8 год
		Самостійна робота	
		60.	78 год.
		Вид контролю:	
		іспит	іспит

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	п	се м.	С. р.		л	се м	пз.	С. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Наукова мова як комунікативний феномен	14	2		2	10	14	2		2	10
Тема 2. Філософія і прагматика наукової мови	14	2		2	10	10				10
Тема 3. Мовна структура наукового стилю	16	2	4		10	16			2	14
Тема 4. Робота з науковим текстом	20	2	4		14	24	2		2	20
Тема 5. Сучасне наукове спілкування	16	2	4		10	10				10
Тема 6. Культура української наукової мови	10	2		2	6	16			2	14

Екзамен										
Усього годин	90	12	1 2	6	60	90	4		8	78

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські:

Тема 1. Наукова мова як комунікативний феномен

Питання до семінарського заняття

1. Українська наукова мова.
2. Універсальний характер наукової мови.
3. Предметна (фахова) мова.
4. Мовна особистість майбутнього науковця, фахівця.

Тема 2. Філософія і прагматика наукової мови

Питання до семінарського заняття

1. Особливості наукового мовлення.
2. Науковий, науково-популярний, науково-довідковий, науково-дидактичний підстилі.
3. Наукові знання та відображення їх у терміносистемах і в жанрових різновидах української наукової мови.

Тема 6. Культура української наукової мови

Питання до семінарського заняття

1. Культура мови і мовний етикет.
2. Мовна репрезентація наукового знання у світовому науковому просторі.
3. Риторика наукового мовлення.
4. Наукова дискусія. Науковий діалог.

Практичні:**Тема 3. Мовна структура наукового стилю**

Питання до практичного заняття 1

1. Лексичні особливості наукової мови.
2. Характер лексики в різних жанрах наукового стилю.
3. Наукова термінологія.
4. Юридична термінологія.

Питання до практичного заняття 2

1. Фразеологія наукового стилю. Мовні штампи та кліше в науковій мові.
2. Морфологічні особливості наукового тексту.
3. Специфіка синтаксису наукової мови.

Тема 4. Робота з науковим текстом

Питання до практичного заняття 1

1. Поняття тексту. Науковий текст і його специфічні риси на тлі текстів інших стилів.
2. Наукові тексти різних жанрів.
3. Структура і композиційна будова наукового тексту.

Питання до практичного заняття 2

1. Вимоги до написання наукових статей.
2. Змістові особливості наукових статей.
3. Структура наукових статей. Оформлення наукових статей.

Тема 5. Сучасне наукове спілкування

Питання до практичного заняття 1

1. Переклад наукового тексту.
2. Перекладність/неперекладність термінів.
3. Редагування наукових текстів.

Питання до практичного заняття 2

1. Типові помилки в науковій мові.
2. Шляхи усунення помилок у наукових текстах.

Тема 6. Культура української наукової мови

Питання до семінарського заняття

1. Культура мови і культура мовлення
2. Особливості культури наукового мовлення
3. Публічний виступ. Публічна презентація наукового тексту

5. ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. Практикум

Тема 1. Наукова мова як комунікативний феномен

Завдання 1. Охарактеризуйте універсальний характер наукової мови, вмотивувавши свою відповідь прикладами.

Завдання 2. Зробіть аналіз нормативного, комунікативного, естетичного аспектів української наукової мови. Оформіть у вигляді таблиці.

Завдання 3. Зробіть презентацію з теми «Стилістично грамотне наукове мовлення».

Тема 2. Філософія і прагматика наукової мови

Завдання 1. Проаналізуйте на матеріалі будь-якої наукової статті з Вашого фаху особливості вживання мовних засобів у науковому тексті.

Завдання 2. Підготуйте перелік електронних ресурсів, які стануть у пригоді науковцю за Вашою спеціалізацією.

Завдання 3. Зробіть презентацію з теми «Сучасні лексикографічні джерела різних галузей науки».

Тема 3. Мовна структура наукового стилю

Завдання 1. Проаналізуйте на матеріалі будь-якої наукової статті з Вашого фаху особливості вживання мовних засобів у науковому тексті.

Завдання 2. Складіть речення, в яких наведені слова виступали б у науковому і ненауковому значеннях. До яких спеціальних сфер належать

лексеми як наукові терміни?

Відношення, закон, відповідальність, проблема, завдання, угода, характер, свобода, зобов'язання, відносини, вигода, діяльність, декларація, громадянський, нота.

Тема 4. Робота з науковим текстом

Завдання 1. Проаналізуйте на матеріалі будь-якої наукової статті з Вашого фаху особливості вживання мовних засобів у науковому тексті.

Завдання 2. Відредагуйте запропонований текст з точки зору правильного добору мовних засобів залежно від ситуації спілкування.

Завдання 3. Напишіть відгук на наукову роботу, дотримуючись вимог, які ставляться до такого документа.

Тема 5. Сучасне наукове спілкування

Завдання 1. Визначте ключові слова із запропонованої теми дослідження.

Завдання 2. Наведіть аргументацію щодо актуальності обраного Вами наукового дослідження у формі усного виступу. Подайте її у письмовому вигляді.

Завдання 3. Підготуйте презентацію наукових пропозицій і висновків, результатів наукової роботи.

Тема 6. Культура української наукової мови

Завдання 1. Продемонструйте невербальні засоби, які можна використати під час наукового публічного виступу.

Завдання 2. Доберіть усталені мовні звороти, які дозволяють виявляти шанобливе ставлення до співрозмовника під час наукових дебатів.

Завдання 3. Зробіть презентацію з теми «Культура української наукової

МОВИ».

5.2. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Поняття наукової мови.
2. Поняття наукового мовлення.
3. Особливості вживання норм української літературної мови у науковому мовленні.
4. Поняття наукового терміна.
5. Поняття юридичного терміна.
6. Змістові вимоги до написання наукової роботи.
7. Логічні вимоги до написання наукової роботи.
8. Структурно-композиційні вимоги до написання наукової роботи.
9. Мовно-стилістичні вимоги до написання наукової роботи.
10. Науковий текст.
11. Сучасні лексикографічні джерела різних галузей науки.
12. Наукові електронні ресурси.
13. Лексичні особливості наукової мови.
14. Характер лексики в різних жанрах наукового стилю.
15. Фразеологія наукового стилю.
16. Морфологічні особливості наукового тексту.
17. Специфіка синтаксису наукової мови.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Охарактеризуйте українську наукову мову в термінологічному вимірі.

Завдання 2. Підготуйте презентацію про особливості наукової риторики.

Завдання 3. Знайдіть та обґрунтуйте доречність вживання обов'язкових компонентів наукового тексту, які супроводжуються означеннями оцінного характеру.

Завдання 4. Визначте термін на позначення письмового викладу змісту джерела (лекції, статті, книги, виступу тощо).

Завдання 5. Назвіть класифікації наукових термінів.

Завдання 6. Охарактеризуйте доцільність вживання у науковому мовленні різних форм побутування мови.

Завдання 7. Перекладіть усталені прийменникові конструкції з російської мови українською:

по закону, отпуск по болезни, по подозрению в (чем), соответственно приказу, в адрес, на протяжении года, в защиту, согласно приказу, по требованию, под редакцией, меры по ликвидации последствий, приказ по университету, по поручению, по инициативе слушателей, кружок по изучению украинского языка, курс лекций по уголовному праву.

Завдання 8. Уведіть в український науковий текст цитати з іншомовних джерел, якщо це можливо – наведіть декілька способів цитування. Перевірте щодо дотримання відповідних чинних норм української мови.

Завдання 9. Сформулюйте свою думку щодо вживання лексико-граматичних інновацій в українській науковій мові.

Завдання 10. Охарактеризуйте співвідношення у науковому мовленні пасивного та активного словника мовця.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань має на меті виявити якісний рівень навчального процесу та його результатів під час аудиторних (лекцій, практичних занять) та індивідуальних занять, перевірки самостійно виконаних індивідуальних завдань, передбачених навчальною програмою дисципліни.

Робота здобувачів оцінюється на практичних заняттях під час дискусій, мозкового штурму, роботи в міні-групах тощо. Велике значення має якість

виконання письмових робіт у формі експрес-опитування, експрес- або тест-контролю, підготовки та презентації сучасних лексикографічних джерел тощо.

Самостійна робота:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення окремих питань, винесених на самостійне опрацювання;
- опрацювання лексичного мінімуму;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до поточних тест-контролів.

З урахуванням змісту, мети та основних завдань, самостійна робота має такі різновиди: самостійна підготовка до аудиторних занять, підготовка конспектів питань для самостійного опрацювання; опрацювання лексичного матеріалу; підготовка презентацій; виконання творчих завдань.

Важливим складником самостійної роботи здобувача, що сприяє налагодженню повноцінного діалогу між ним і викладачем, є індивідуальні завдання. Їх вмотивоване використання в навчальному процесі сприяє якісному закріпленню на практиці отриманих теоретичних знань з курсу, визначенню ступеня, обсягів вивченого. Такі завдання виконують навчально-контрольну, тренувальну, коригувальну функції, у комплексі з іншими навчальними засобами сприяють утвердженню диференційного підходу до кожного студента, індивідуалізації навчання (орфографічні тренінги, лексичні та граматичні завдання тощо).

Під час проведення аудиторних занять враховується регулярна й активна робота здобувача, що виявляє певний рівень знань теоретичного та практичного матеріалу. Відповідь повинна бути самостійною, повною, чіткою, демонструвати творчий підхід до опрацювання матеріалу програми.

Об'єктами поточного контролю знань є такі види навчальної діяльності:

- активність роботи здобувача, якість виконання завдань та участь у семінарських та практичних заняттях – дискусіях, парламентських слуханнях, робота в міні-групах тощо;
- якість виконання контрольних робіт (експрес-опитування, експрес- або тест-контроль, лексичні та граматичні завдання);
- презентація (захист) сучасних лексикографічних джерел.

Матеріали для різних видів поточного контролю складено з урахуванням необхідного мінімуму знань, що його повинен засвоїти здобувач з відповідних тем; самостійність виконання завдань кожним здобувачем забезпечує багатоваріантність; зважаючи на значні обсяги теоретичного і практичного матеріалу для опанування, поточні види контролю складено так, щоб поступово підготувати здобувача до підсумкової контрольної роботи.

Основний критерій, який характеризує успішність роботи здобувача під час проведення практичних занять та виконання самостійних завдань, – це рівень знань, який він демонструє під час обговорення проблемних питань, під час експрес-опитування або тест-контролів знань, виконання самостійних завдань, підготовки презентацій тощо.

Підсумковий контроль проводиться після завершення вивчення навчальної дисципліни. Форма контролю: іспит

8. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Нормативним підґрунтям встановлення рейтингу компетентності є Закон України «Про вищу освіту». Відповідно до статті 50 Закону України «Про вищу освіту» формами організації освітнього процесу є: 1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) практична підготовка; 4) контрольні заходи.

Розподіл балів, з яких формується рейтинг компетентності здобувача вищої освіти, відбувається між поточним контролем (60 балів) і підсумковим контролем (40 балів – за результатами складання екзамену).

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
	екзамен	

Мах 60%						Мах 40%	Мах 100%
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6		
5	5	10	5	10	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ ДИСЦИПЛІНА

У навчальному процесі використовуються мультимедійні проектори, комп'ютерні планшети, інтерактивні дошки, методичне забезпечення

10. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, мета, завдання курсу “Українська наукова мова”.
2. Зв'язок української наукової мови з іншими дисциплінами.
3. Мовна політика і мовна ситуація.

4. Правовий статус української мови. Визначення статусу української мови в Конституції України, інших нормативних актах.
5. Поняття функційного стилю української літературної мови.
6. Складники загальнонародної мови.
7. Наукова мова і суспільство. Сфери функціонування української наукової мови.
8. Функції наукової мови.
9. Універсальний характер наукової мови.
10. Наукове мовлення.
11. Предметна (фахова) мова.
12. Об'єкт і предмет української наукової мови.
13. Нормативний аспект української наукової мови.
14. Комунікативний аспект української наукової мови.
15. Естетичний аспект української наукової мови.
16. Стилiстично грамотне наукове мовлення.
17. Мовна особистість майбутнього науковця, фахівця.
18. Культура наукового мовлення.
19. Особливості наукового мовлення.
20. Співвідношення індивідуального та функційного стилів.
21. Науковий, науково-популярний, науково-довідковий, науково-дидактичний підстилі.
22. Наукові знання та відображення їх у терміносистемах.
23. Наукові знання та відображення їх у жанрових різновидах української наукової мови.
24. Сучасні лексикографічні джерела різних галузей науки.
25. Мовні електронні ресурси і використання їх у праці науковця.
26. Лексичні особливості наукової мови.
27. Характер лексики в різних жанрах наукового стилю.
28. Фразеологія наукового стилю.
29. Мовні штампи та кліше в науковій мові.
30. Морфологічні особливості наукового тексту.
31. Специфіка синтаксису наукової мови.
32. Поняття тексту.

33. Науковий текст і його специфічні риси на тлі текстів інших стилів.
34. Наукові тексти різних жанрів.
35. Комунікативно-прагматична специфіка наукових текстів.
36. Структура і композиційна будова наукового тексту.
37. Особливості вживання норм сучасної української літературної мови у науковому стилі.
38. Вимоги до написання наукових статей:
39. Змістові особливості наукових статей.
40. Структура наукових статей.
41. Оформлення наукових статей.
42. Особливості написання анотації.
43. Ключові слова в науковій роботі.
44. Написання рецензії.
45. Відгук на наукову роботу.
46. Переклад наукового тексту.
47. Перекладність/неперекладність термінів.
48. Комп'ютерний переклад.
49. Рубрикування наукового тексту.
50. Використання скорочень у наукових текстах.
51. Використання абревіатур у наукових текстах.
52. Загальні правила цитування.
53. Оформлення покликань на використану літературу.
54. Оформлення списків джерел.
55. Оформлення додатків.
56. Редагування наукових текстів.
57. Типові помилки в науковій мові.
58. Характеристика логічних вимог до наукової роботи.
59. Лінгвістичні особливості наукового тексту.
60. Сутність структурних вимог до оформлення наукової роботи.
61. Оформлення бібліографічних описів.
62. Характеристика лінгвістичних вимог до викладу матеріалу наукових роботах.
63. Редагування наукових робіт.

64. Точність, чіткість, лаконічність, повнота інформації як загальні вимоги, що ставляться до тексту наукової роботи.
65. Поняття слова, терміна, поняття, категорії.
66. Науковий термін.
67. Уживання юридичних термінів у наукових текстах.
68. Вимоги, що ставляться до використання полісемії, омонімії, синонімії, антонімії у наукових текстах.
69. Вимоги до вживання застарілої, нової та запозиченої лексики у наукових текстах.
70. Вибір усталених мовних зворотів при написанні наукових текстів.
71. Побудова речень у наукових текстах. Вимоги до написання нормативних речень.
72. Правопис власних назв у наукових текстах.
73. Правила написання чисел, дат, цифр, грошових сум у наукових текстах.
74. Сутність структурних вимог, що ставляться до оформлення наукових робіт.
75. Поділ тексту на частини. Рубрикація тексту.
76. Правила забезпечення логіки правої науки.
77. Типові звороти й фрази, що вживаються в наукових текстах.
78. Аналіз та редагування наукових текстів.
79. Шляхи усунення помилок, що виникають у процесі написання наукової роботи.
80. Мовна репрезентація наукового знання у світовому науковому просторі.
81. Презентації наукових пропозицій і висновків, результатів наукової роботи.
82. Усна мова науковців.
83. Риторика наукового мовлення.
84. Реалізація риторичних законів у науковому мовленні.
85. Невербальні засоби у науковому мовленні.
86. Структурно-композиційна будова усного наукового виступу.
87. Наукова дискусія.

88. Науковий діалог.
89. Культура мови і мовний етикет.
90. Візуальні засоби презентації наукового дослідження.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Городенська К.Г. Синтаксична специфіка української наукової мови // Українська термінологія і сучасність / К.Г. Городенська. – К. : КНЕУ, 2001. – Вип. 4. – С. 11-15.
2. Коваль А.П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту / А.П. Коваль. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 2019. - 307 с.
3. Колоїз Ж. В. Українська наукова мова : [практикум] / Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : КДПУ, 2017. – 135 с.
4. Мова у професії юриста : підруч. для вузів / Руслан Сергійович Кацавець, Ганна Миколаївна Кацавець . – Київ : Алерта, 2015 . – 283 с.
5. Михайлова О.Г. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості : навч. посіб. / О.Г. Михайлова, А.А. Сидоренко, В.Ф. Сухопар. — Х., 2000. — 97 с.
6. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. Г.С. Онуфрієнко. – К. : Центр навч. літ., 2016. - 312 с.
7. Основи наукового мовлення : навч.-метод, посіб. / уклад. Т. В. Симоненко. — Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. — 2015. — 80 с.
8. Семенов О. М. Культура наукової української мови : [навч. посіб.] / О.М. Семенов. – К. : Академія, 2010. – 216 с.
9. Плотницька І.М. Ділова українська мова : навч. посіб. / І.М.Плотницька. – 3-тє вид., перероб. та допов. – К. : Центр учбової літ., 2014. – 256 с.
10. Проценко Г. П. Правнича лінгвістика : навч. посіб. / Г. П. Проценко та ін. ; за заг. ред. С.М. Гусарова. – К. : А.В.Паливода, 2010. – 312 с.

11. Токарська А. С. Культура фахового мовлення правника : навч. посіб. / А. С. Токарська, І.М. Кочан. – Л. : Світ, 2014. – 232 с.
12. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – К. : Алерта, 2015. – 696 с.
13. Український правопис [Ел. ресурс] / Українська національна комісія з питань правопису. 2019. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pravo.pdf>. Артикуца Н.В. Мова права і юридична термінологія : навч. посіб. / Н.В.Артикуца. – 2-ге вид., змін. і доп. – К. : Стилос, 2004. – 277 с.

Додаткова література

1. Довідник з культури мови : посібник / С.Я.Єрмоленко, С.П.Бибик, Н.М.Сологубта ін.; за ред. С.Я.Єрмоленко. -К. : Вища школа, 2005. - 399 с.
2. Гринчишин Д. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин та ін. – Львів : Фенікс, 1996. – 368 с.
3. Нелюба А. Теорія і практика ділової мови / А.Нелюба. – Х. : Акта, 2007. – 192 с.
4. Єрмоленко С.Я. Науковий стиль / С.Я. Єрмоленко // Українська мова : енциклопедія. – 3-тє вид., змін, і допов. – К., 2007. – С 421, 422.
5. Ярема С. На теми української наукової мови / С.Ярема. – Львів, 2002.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Словники

1. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”).
2. <http://slovo.ridne.net> (Електронні версії словників термінографічної серії *Слово Світ*).
3. <http://www.slovnyk.net> (Великий тлумачний словник сучасної української мови).
4. <http://r2u.org.ua>; <http://krum.linux.org.ua> (Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського).
5. <http://www.rosukrdic.iatp.org.ua> (Російсько-український словник сталих виразів)
6. <http://litopys.org.ua/ukrmovalum.htm> (Українська мова : Енциклопедія).

Інші сайти

1. www.dssu.gov.ua (Держспоживстандарт України).
2. www.ukrndnc.org.ua (ДП “УкрНДНЦ”).
3. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (законодавство України).
4. www.franko.lviv.ua (сайт ЛНУ імені Івана Франка).
5. www.msu.kharkov.ua/tc (Галузевий термінологічний центр).
6. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал).
7. <http://pravopys.vlada.kiev.ua> (Інтернет-сторінка, присвячена мовним питанням).
8. www.domivka.net/forum/archive/index.php/t-6037.html (Р. Рожанківський. Синтаксично-стилістичні риси науково-технічної мови).
9. www.rada.kiev.ua/LIBRARY/.
10. www.novamova.com.ua.
11. www.litopys.org.ua.
12. www.mova.info.